

Nasjonalt fagskoleråd – Årsrapport 2021

Nasjonalt fagskoleråd er et politisk oppnevnt organ. Nasjonalt fagskoleråd gir råd i spørsmål om høyere yrkesfaglig utdanning i Norge. Fagskolerådet skal ha et overordnet ansvar og strategisk perspektiv, og arbeide med videreutvikling av fagskolesektoren.

Rådet skal bidra til å utvikle rammer og strategier for høyere yrkesfaglig utdanning som ivaretar den enkeltes, virksomhetenes og samfunnets behov for yrkesrettet kompetanse og livslang læring.

Arvid Ellingsen (LO) ledet arbeidet fra 19. mai. 2020 til 31.12.2021.

Denne rapporten viser rådets prioriterte saker for 2021 og tilhørende aktiviteter.

Vi takker for et godt samarbeid.

Arvid Ellingsen
Leder

Knut Erik Beyer-Arnesen
Nestleder

Rådets sammensetting for perioden 1.01.2021 – 31.12.2021

Leder:

Arvid Ellingsen (LO)

Nestleder:

Knut Erik Beyer-Arnesen (FFF)

Forum for fagskoler (FFF):

Knut Erik Beyer-Arnesen og Margrethe Ramsdal

Vara for Ramsdal: 1. Sigmund Fosse; 2. Kari Mette Winge

Vara for Beyer-Arnesen: 1. Hege Britt Johnsen, 2. Ernst Sundt

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL) / Kristne Friskolers Forbund (KFF):

Eva Løveid Mølster

Vara: 1. Heidi Munthe-Kaas

Rådet for fylkeskommunale fagskoler (RFF):

Adeline Berntsen Landro og Sture Normann Flaaten

Vara for Berntsen Lando: 1. Gunnbjørg Engehagen; 2. Hans Gunnar Hansen

Vara for Flaaten: 1. Alf G. Furland, 2. Gry Ulvedalen

KS:

Liv Overaae og Nina Ellingsen Høiskar

Vara for Overaae: 1. Thomas Volden Åse, 2. Annikken Kjær Haraldsen

Vara for Ellingsen Høiskar: 1. Siri Halsan, 2. Ane Tonette Longseth

Voksenopplæringsforbundet (VOFO) / Fleksibel utdanning Norge (FuN):

Marthe Dirdal

Vara: 1. Kari Olstad, 2. Thor Alvik

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO):

Jørgen Leegaard og Målfrid Rønnevik

Vara: 1: Tord Hauge, 2. Espen Lynghaug, 3: Sonja Lovise Berg, 4: Svein Harald Larsen;

Virke:

Pål Thygesen; vara: Anne Tingelstad Wøien

LO:

Trude Tinnlund og Arvid Ellingsen

Vara: 1: Benedikte Sterner; 2. Kristian Iler; 3. Tonje Thorbjørnsen; 4. Chris Gøran Holstad

Utdanningsforbundet:

Tormod Korpås; Vara: 1: Kristin Vik; 2. Anne Yun Rygh

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for rådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no internett: www.nasjonalt-fagskoleraad

Spekter:

Trond Bergene; Vara: 1: Kari Hoff Okstad; 2: Olav Wendelbo Kvam

YS:

Bente Sjøgaard; Vara: 1: Einar Hanisch; 2: Hans Erik Skjeggerud

Organisasjon for norske fagskolestudenter (ONF)

Wictor Østvand Jensen

Thea Tuset

Vara: 1. Henning Skau, 2. Vilja Askelund

1. Generelt om rådets arbeid

Nasjonalt fagskoleråd har som ambisjon å være en pådriver for at høyere yrkesfaglig utdanning skal løse viktige samfunnsmessige kompetansebehov. Rådet skal gi råd i spørsmål om høyere yrkesfaglig utdanning i Norge og ha et overordnet ansvar og strategisk perspektiv for å sørge for videreutvikling av høyere yrkesfaglig utdanning.

Som følge av utviklingen under Covid-19-pandemien har Nasjonalt fagskoleråd tatt en rekke grep for å bistå sektoren og gitt myndighetene råd i utfordringene som har oppstått. Leder og nestleder har hatt jevnlig statusmøter med politisk og administrativ ledelse i Kunnskapsdepartementet, gitt skriftlige innspill og deltatt i statusmøter for fagskolesektoren.

Rådets prioriteringer for perioden ble vedtatt i mai 2020. I løpet av 2021 har det vært høyt aktivitetsnivå og korte frister for innspill og høringer, dette til tross har rådet levert på mange av prioriteringene.

I 2021 ble det avholdt åtte rådsmøter, seks digitale, ett ekstraordinært og ett hybrid møte med både fysiske og digitale deltakere.

Kunnskapsdepartementet deltok på to rådsmøter. Dialogen omhandlet strategi for høyere yrkesfaglig utdanning og tilpasninger i lånekassestøtte til korte utdanninger.

Rådet har invitert ulike aktører til rådsmøtene for å lære mer om blant annet Høyskolen For Yrkesfag AS, rektors formelle status og plassering, evaluering av fagskolemeldingen, Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (ShoT), strategi for høyere yrkesfaglig utdanning, sikkerhet og beredskap, Kompetansebehovsutvalget og mulige endringer i lånekassestøtte til korte utdanninger.

Nasjonalt fagskoleråd jobbet aktivt med å utvikle sektoren og en rekke arbeidsgrupper har jobbet med innspill til politikktutvikling og en rekke høringssvar. I 2021 har arbeidsgruppene vært innom

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for rådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no internett: www.nasjonalt-fagskoleraad

langtidsplan for forskning og høyere utdanning, studieprogresjon og gjennomføring og utvikling av studietilbud i høyere yrkesfaglig utdanning.

I tillegg har rådet svart på flere høringer, herunder forslag til endringer i fagskoleforskriften og studiekvalitetsforskriften og forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven og opplæringsloven.

Arrangementer

- 3. juni - Seminar om etablering av Nasjonalt fagråd for høyere yrkesfaglig utdanning innen digitale og kreative fag
- 10. juni – Sikkerhet og beredskap i fagskolen
- 9. – 10. november arrangerte HK-dir i samarbeid med Nasjonalt fagskoleråd Fagskolekonferansen 2021 med 280 deltagere på Lillestrøm. I tillegg var det 202 påmeldt digitalt.

Prioriterte saker

Nasjonalt fagskoleråd har i perioden hatt følgende saker som høyt prioritert:

- Finansiering / Studieplasser
 - a. Opptrappingsplan studieplasser
 - b. Finansiering på et reelt kostnadsnivå
 - c. Finansieringsmodell
 - d. Uttelling for EVU i finansieringsmodellen
- Strukturelle forhold:
 - a. Institusjonsakkreditering
 - b. Fjerne nedre grense på 30 studiepoeng
 - c. Nivå 6 og binært system på lengre sikt
 - d. Samordnet opptak
 - e. Fleksible overgangen mellom UH og HYU
 - f. European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)
 - g. Finansiering av studentombud
- Organisering av fagskolesektoren:
 - a. Felles sekretariat for rådet og nasjonale fagråd
 - b. Samarbeid rådet og nasjonale fagråd
 - c. Etablering av nye fagråd
 - d. Revidering av nasjonale studieplaner
- Kvalitetsutvikling:
 - a. Felles portal for kvalitetsindikatorer
 - b. Videreutvikle tilstandsrapporten
 - c. Praktisk pedagogisk utdanning for høyer yrkesfaglig utdanning (PPU-HYU)

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for rådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no internett: www.nasjonalt-fagskoleraad

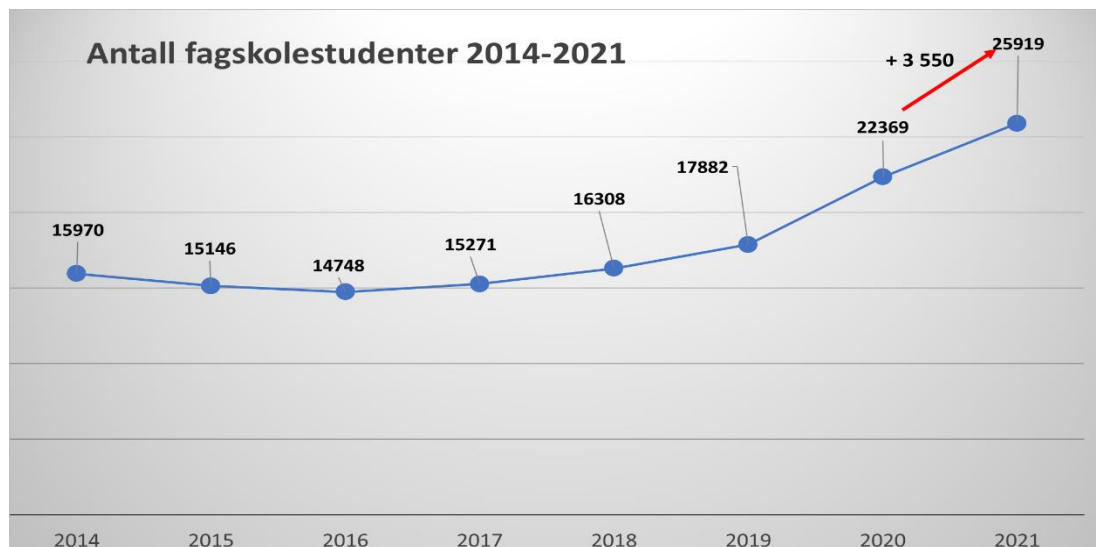
- d. Felles studieadministrativt system
- e. frafallsproblematikk
- f. Internasjonalisering
- g. Støtte KD i å etablere nasjonale arenaer for sektoren

Mål 1: Finansiering/studieplasser

Bakgrunn

Arbeidslivet melder gjennom undersøkelser at de har behov for å rekruttere mer arbeidskraft med høyere yrkesfaglig utdanning.

Det er derfor positivt at det har vært en relativt sett stor økning i antall studieplasser de siste årene. I 2021 konkluderte SSB med at det var 25 919 studenter. Det er en økning på 3 550 fra 2020 da det var 22 369 studenter. Dette kan fremstilles slik:

Men til tross for en økning i antall studieplasser de siste årene, mener Nasjonalt fagskoleråd at styrkingen av sektoren er for liten i forhold til arbeidslivets behov, og at den manglende planen for opptrapping gir fagskolene dårlige vilkår for langsiktig og strategisk planlegging. For å dekke kompetansebehovet mener Nasjonalt fagskoleråd at det er behov for en opptrappingsplan for studieplasser fram til 2030. En opptrappingsplan vil gi forutsigbarhet for fagskolene. Fagskolene melder også om en underfinansiering i sektoren, noe som gir driftsutfordringer. Nasjonalt fagskoleråd mener det er behov for å se på finansieringsmodellen og jobber mot en finansiering på et reelt kostnadsnivå.

Aktiviteter:

- Skriftlig og muntlig innspill til statsbudsjettet

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet. HK-dir er sekretariat for rådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no internett: [www.nasjonalt-fagskoleraad](http://www.nasjonalt-fagskoleraad.no)

- Møte med politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet
- Møter med fagavdelingen i Kunnskapsdepartementet
- Adressert under Fagskolekonferansen 2021
- Arbeidsgruppe for opptrapping av høyere yrkesfaglig utdanning

Vurdering av måloppnåelse

Nasjonalt fagskoleråd har nedsatt et nasjonalt utvalg som ser på fremtidig vekst og utvikling i høyere yrkesfaglig utdanning. Utvalget har orientert rådet underveis i arbeidet og adresserer underpunktene i dette målet som opptrappingsplan, finansiering og uttelling i etter- og videreutdanning. Et endelig forslag ble presentert på rådsmøte i første halvdel av 2021 og deretter videreformidlet til politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet.

Nasjonalt fagskoleråd har vært aktive pådrivere i opprettelse av nye studieplasser. Det kom ingen nye studieplasser i statsbudsjettet 2022 slik stortingsflertallet hadde gått inn for. Derimot så lå det en innbygd opptrappingseffekt i de 1600 nye studieplassene som ble vedtatt i 2020. Fagskolene har også fått tildelt en betydelig andel av ekstraordinære tilskudd ifm tilbud til kompetanseheving til de mange som har blitt permitterte og arbeidsledige under pandemien. Sammen med ikke finansierte studieplasser har dette ført til en vekst i antall studenter med hele 50% i løpet av de siste par årene. Men kompetansebehovet i arbeidslivet er langt fra dekket. Arbeidet med å få på plass flere studieplasser vil derfor fortsette.

Rådet anser målet som:

Oppnådd for bransjeprogram og delvis uttelling for EVU i finansieringsmodellen

Delvis oppnådd for finansieringsmodell og opptrappingsplan studieplasser.

Ikke oppnådd for finansiering på et reelt kostnadsnivå

Mål 2: Strukturelle forhold

Bakgrunn

Det er iverksatt mange tiltak etter fagskolemeldingen i 2017, og evalueringen av meldingen viser at viktige strukturelle endringer er gjennomført. Det er likevel saker som gjenstår, og nye tema som aktualiserer seg etter hvert som sektoren vokser og utvikles. De foreslåtte lovendringene og tilrettelegging for fagskolenes plass i kompetansereformen er viktig. Det samme er arbeidet med å tilrettelegge for høyere yrkesfaglig utdanning på nivå 6, og starten på arbeidet med å revidere kvalifikasjonsrammeverket. Mange fagskoletilbud må skrives ned i nivå for at NOKUT skal kunne akkreditere tilbudene innenfor rammeverket til høyere yrkesfaglig utdanning, selv om kravene til kompetanse er definert av et internasjonalt regelverk og at arbeidslivet etterspør muligheten for mer kompetanse i fagskoleutdanningene.

I 2020 ble opptak til de offentlige fagskolene samt noen private gjennomført gjennom Samordna Opptak. Fagskolene melder om gode erfaringer med dette. Jo flere fagskoler som deltar her, jo bedre kunnskap vil vi få om sektoren.

Høsten 2019 kom det krav om studentombud for alle fagskolestudenter. Mange fagskoler har fått på plass midlertidige løsninger i påvente av en nasjonal ordning. Det var på gang et initiativ fra fagskolesektoren om å opprette et nasjonalt studentombud i egen regi. Men høsten 2021 fikk HK-

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for rådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no internett: [www.nasjonalt-fagskoleraad](http://www.nasjonalt-fagskoleraad.no)

dir i oppdrag å utrede etablering av et nasjonalt studentombud som følge av føringene i Hurdalsplattformen. Signalene er at det skal være på plass fra høsten 2022.

Tiltaket fra fagskolemeldingen, overganger mellom høyere yrkesfaglig utdanning og universiteter og høyskoler, ble igangsatt i 2021. NOKUT utviklet en veileder, og HK-dir lyste ut midler for utvikling av ulike overgangsmodeller.

Aktiviteter

- Rapport om NKR nivå 6 og høyere yrkesfaglig utdanning
- Dialog og faglig samarbeid med Cedefop ifm rapport om NKR nivå 6
- Arbeidsgruppe for opptrapping av høyere yrkesfaglig utdanning
- Skriftlig og muntlig innspill til statsbudsjettet – inkludert møter med representanter for flere politiske partier i Utdannings- og forskningskomiteen
- Møte med politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet
- Møter med fagavdelingen i Kunnskapsdepartementet
- Høringssvar – forslag til endringer i fagskoleloven og fagskoleforskriften
- Adressert på Fagskolekonferansen 2021

Vurdering av måloppnåelse

Fagskolerådet har lenge jobbet for at fagskoleutdanninger skal innplasseres på riktig nivå i kvalifikasjonsrammeverket, og at rammeverket skal revideres i sin helhet. Dette arbeidet er nå i gang, og rådet vil følge utviklingen tett for å sikre at resultatet blir i tråd med sektorens behov. Rapporten "Utredning om mulig parallell struktur i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring¹" gir et godt kunnskapsgrunnlag som er godt egnet for den videre oppfølgingen.

Fagskolerådet har i den forbindelse støttet et forslag fra ONF til Kunnskapsdepartementet om å igangsette en prøveordning med utvikling og utprøving av utdanninger på nivå 6 ved 4-5 utvalgte fagskoler. Det er derfor beklagelig at dette arbeidet ikke er forsert i påvente av evaluering av hele NKR.

Fagskolerådet har helt siden kravet om studentombud kom, jobbet gjennom flere kanaler for å få gjennomslag for en nasjonal ombudsordning. Prosessen med å etablere et nasjonalt studentombud er startet og HK-dir har fått et oppdrag knyttet til arbeidet.

Rådet anser at målet som:

Oppnådd for å fjerne nedre grense på 30 studiepoeng og finansiering av nasjonalt studentombud
Delvis oppnådd for fleksible overgangsordninger mellom fagskoler og UH, nivå 6 og binært system på lengre sikt og institusjonsakkreditering.

Ikke oppnådd for ECTS som vil gi studiepoeng oppnådd i en fagskoleutdanning verdi i andre europeiske land.

¹ https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2020/utredning-om-mulig-parallell-struktur-i-nkr_2020.pdf

Mål 3: Organisering av fagskolesektoren

Bakgrunn

Nasjonalt fagskoleråd har over flere år jobbet systematisk for å styrke koordineringen av de nasjonale fagrådene. I tillegg har det lenge vært et behov for å oppdatere planene i høyere yrkesfaglig utdanning. Dagens planer er utdaterte og foreldet. Nasjonalt fagskoleråd jobbet aktivt med kvalitet og god koordinering av sektoren og oppdaterte studieplaner er kvalitetshevende faktorer.

Aktiviteter

- Møter med fagavdelingen i Kunnskapsdepartementet
- Møte med Stortingets utdannings- og forskningskomité
- Teams-kanaler er opprettet for alle nasjonale fagråd
- Økte ressurser i sekretariatet
- To nye nasjonale fagråd er etablert
- Oppstart revidering av nasjonale planer i tekniske fag og helse- og oppvekstfag
- Oppstart revidering av redskapsemner og ledelse, økonomi og markedsføring (LØM)

Vurdering av måloppnåelse

Rådets klare oppfatning er at en samlokalisering av sekretariatsfunksjonene til de nasjonale fagrådene med Nasjonalt fagskoleråd vil gi best ressursutnyttelse. Det vil også være den mest hensiktsmessige organiseringen for å sikre god koordinering og støtte opp under rådets arbeid. Det vil videreutvikle fagutdanningene i sektoren og bidra til målene om å gjøre fagskolene til en større og viktigere del av det norske utdanningssystemet med flere studenter som velger høyere yrkesfaglig utdanning. Nasjonalt fagskoleråd ser for seg etablering av fire nye fagråd, hvorav to ble etablert i 2021. Sekretariatet er styrket med ytterligere ressurser. Rådet er slik sett i ferd med å realisere ett mål som det har vært jobbet lenge med, og det er svært positivt at Det er positivt at Kunnskapsdepartementet har bidratt til å finansiere sekretariatsfunksjon, styrke etablere fagråd og etablere nye fagråd. Dette vil på sikt utgjøre et vesentlig løft for den videre faglige utviklingen i HYU.

Rådet er fornøyd med at revideringen av de nasjonale planene er godt i gang. Dagens planer er dels utdaterte og foreldete, og virker derfor mot sin hensikt. Denne revideringen vil bidra til å styrke kvalitetsutviklingen i sektoren, og er lenge etterspurt fra en samlet fagskolesektor. Arbeidet med dette fortsetter fram til og med 2022.

Rådet anser målet som:

Oppnådd for felles sekretariatsfunksjon for Fagskolerådet og nasjonale fagråd, etablering av nye nasjonale fagråd og revidering av planer.

Delvis oppnådd for samarbeid mellom Fagskolerådet og nasjonale fagråd.

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for rådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no internett: www.nasjonalt-fagskoleraad

Mål 4 Kvalitetsutvikling

Bakgrunn

Høyere yrkesfaglig utdanning skal kjennetegnes av høy kvalitet og sterk relevans for arbeidslivet. Utdanningen skal videreutvikles på egne premisser og i takt med arbeids- og næringslivets behov.

Aktiviteter

- Møter med fagavdelingen i Kunnskapsdepartementet
- Møte med Stortingets utdannings- og forskningskomité
- Arbeidsgruppe og rapport, møter KDMedlemskap i det europeiske fagskolenettverket CHAIN5
- Arbeidsgruppe som samarbeider med CHAIN5 om en internasjonal konferanse om høyere yrkesfaglig utdanning i Oslo våren 2022
- Økonomisk bidrag til gjennomføring av den internasjonale konferansen om høyere yrkesfaglig utdanning våren 2022

Vurdering av måloppnåelse

Det er tatt grep for å styrke kvaliteten i høyere yrkesfaglig utdanning i løpet av 2021. Rådet bidrar til å videreutvikle tilstandsrapporten for høyere yrkesfaglig utdanning gjennom innspill til HK-dir. I løpet av året har også Fagskolen Kristiania utviklet og igangsatt et tilbud om pedagogisk utdanning for fagskolelærere som også inkluderer nettpedagogikk på 30 studiepoeng. I tillegg jobber rådet for økt fokus på internasjonalisering som en kvalitetshevende faktor i utdanningen og som gir studentene verdifull kompetanse for fremtiden. Gjennom CHAIN5 medlemskapet har rådet tilgang til informasjon om tilsvarende utdanningsnivå i Europa og bruker dette for å bidra til økt kunnskap om temaet. I mars 2022 arrangerer Nasjonalt fagskoleråd i samarbeid med en internasjonal konferanse om høyere yrkesfaglig utdanning. Pga. Covid-19 og redusert kostnadsnivå i rådet, fattet rådet vedtak om å støtte gjennomføringen av konferansen økonomisk. Arrangementet er en viktig møteplass for erfaringsutveksling og kvalitetsutvikling på tvers av landegrensler.

Rådet anser at målet som:

Oppnådd for videreutvikling av tilstandsrapporten.

Delvis oppnådd for felles portal for kvalitetsindikatorer, PPU for fagskolelærere, internasjonalisering, støtte KD i å etablere nasjonale arenaer for sektoren og opprettholde kvalitet samtidig med nedstengning som følge av Covid-19.

Ikke oppnådd for frafallsproblematikk.

Annet

I tillegg til de prioriterte sakene har rådet jobbet aktivt med en omdømmekampanje for høyere yrkesfaglig utdanning. Kampanjen varte fra 20. januar til 31. mai 2021. Målet med kampanjen var å gjøre høyere yrkesfaglig utdanning allment kjent og til et attraktivt studievalg blant ungdom. I tillegg til å øke kjennskap og kunnskap om utdanningen, bidra til omdømmebygging og holdningsendring blant ungdom. Kampanjen nådde god eksponering innen målgruppen med 89 094 visninger på utdanning.no sine kampanjesider og over 3 millioner visninger av kampanjefilmen. I fortsettelsen av kampanjen høsten 2021 ble 90 000 personer nådd, dette selv med et betraktelig lavere budsjett enn første del av kampanjen.

Se mer av kampanjen her: <https://utdanning.no/fagskole>

Parallelt med kampanjen har rådet etablert en egen nettside til rådsarbeidet og informasjon knyttet til høyere yrkesfaglig utdanning, www.fagskoleradet.no. Nettsiden omfatter også de nasjonale fagrådene.